

הלכות גרושין פרק יב

א. האשה שבאה ואמרה, אשת איש הייתי, וגרושה אני נאמנת, שהפה שאסור הוא הפה שהתיר. החזקה אשת איש, ובאה ואמרה, גרשני בעלי אינה נאמנת להתיר עצמה; אבל פסלה עצמה לפהנה, לעולם. ואם מת בעלה, חוששין לדבריה; וחולצת, ולא מתיבמת.

ב. היו לה שני עדים שהיא גרושה אף על פי שאין שם גט, הרי זו תנשא לכתחלה. הוציאה גט מתחת ידה ואמרה, גרשני בעלי בזה הרי זו נאמנת; ותנשא בו, אף על פי שאינו מקים, כמו שבארנו. בא הבעל וערער אם אמר, לא נתתיו לה אלא נפל ממני ומצאה אותו, אינו נאמן: שהרי הודה שכתבו לה, והרי הוא יוצא מתחת ידה. אבל אם אמר הבעל, על תנאי היה, פקדון היה, מעולם לא כתבתיו ומזיף הוא יתקים בחותמיו או בעדי מסירה, כמו שבארנו. ואם לא נתקים, אינה מגרשת להייתה מתרת לאחרים; אבל נפסלה מן הפהנה, כמו שבארנו, שהרי פסלה עצמה בהודאת פיה, ועשתה עצמה כחתכה שלאסור.

ג. באה היא ובעלה, היא אומרת, גרשתי ואבד גטי, והוא אומר, לא גרשתיך אף על פי שהחזקה אשתו, הרי זו נאמנת: חזקה, שאין אשה מעזה פניה בפני בעלה.

ד. אמר הבעל, גרשתי את אשתי אינו נאמן, וחוששין לדבריו ותהיה ספק מגרשת; ואפלו הודת לו שגרשה, אינו נאמן שמה יתבון לקלקל אותה, או בגט בטל גרשה והיא אינה יודעת, או שמה תעז פניה בו מפני שהוא מאמינה, והיא אינה יודעת כבוד האסור שלה. לפיכך אומרין לו, אם אמת הדבר, הרי אתם קיימים, גרשה עתה בפנינו.

ה. שנים אומרין נתגרשה, ושנים מכחישין אותן ואומרין לא נתגרשה אפלו הבעל עומד והיא אומרת לו, גרשתי הרי זו בחזקת אשת איש גמורה כשהיתה: מפני העדים שסומכין אותה, אפשר שתעז פניה. לפיכך אם נשאת, תצא והולד ממזר.

ו. במה דברים אמורים, בשאמרו עכשו נתגרשה, שהרי אומרין לה, אם אמת הדבר הוציאי גטיך; אבל אם אמרו העדים מכמה ימים נתגרשה, יש לומר אבד הגט. והואיל והיא אומרת, גרושה אני בודאי, ושני עדים מעידין לה אף על פי שהרי שנים מכחישין אותן אם נשאת לאחד מעדיה, לא תצא: שהרי היא ובעלה יודעין בודאי שהיא מתרת, וחזקה היא שאין מקלקלין עצמן. אבל אם נשאת לאחר, הואיל והדבר אצלו ספק, וכן אם אמרה היא איני יודעת, אפלו נשאת לאחד מעדיה הרי זו תצא, והולד ספק ממזר.

ז. אמרו שנים ראינוה שנתגרשה, ושנים אומרים לא ראינוה אם היו כלם שרויים בחצר אחת, הרי זו לא תנשא; ואם נשאת לא תצא והולד כשר, שבני אדם עשויין לגרש בצנעה.

ח. האשה שלא החזקה אשת איש, ובא עד אחד ואמר, אשת איש היתה ונתגרשה, ובא עד אחד ואמר, לא נתגרשה הרי שניהן מעידין שהיא אשת איש, ואחד מעיד שהיא גרושה,

ואין דבריו שלאחד מועיל, במקום שנים: ולפיכך לא תנשא;
ואם נשאת, תצא.

מ. אשה ושני אנשים שבאו ממדינה אחרת, זה אומר, זו
אשתי וזה עבדי, וזה אומר, זו אשתי וזה עבדי, והאשה אומרת,
שניהן עבדי הרי היא מתרת לכל: ואף על פי ששניהן החזיקוה
אשת איש הואיל וכל אחד מהן לעצמו העיד, אינן נאמנין.

י. שליח קבלה שהוציא גט מתחת ידו, והבעל אומר, מזיף
הוא יתקיים בחותמיו או בעדי מסירה, כמו שבארנו; אמר
הבעל, פקדון נתתיו לו, והשליח אומר, לגרושין נתנו לי
השליח נאמן. וכן אם היה הגט יוצא מתחת ידי האשה, והיא
אומרת, שליח זה נתנו לי, והשליח אומר, פן היה ולגרושין
נתנו לי, והבעל אומר, לא נתתיו אלא לפקדון השליח נאמן,
והרי זו מגרשת.

יא. אבד הגט אף על פי שהבעל אומר, לגרושין נתתי הגט
לשליח, והשליח אומר, נתתיו לה הרי זו ספק מגרשת: שהרי
החזקה אשת איש, ואין כאן אלא עד אחד ובעל. ואפלו אמרה
האשה, בפני נתנו לו לגרושין, ונתנו השליח לי הואיל והבעל
והשליח מעידין אותה, אפשר שתעז פניה, ושמא לא נתגרשה.

יב. שליח קבלה שקבל גט לאשה, ושלחו לה ביד שני עדים,
והגיע הגט לידה ונטלתו, והרי הגט יוצא מתחת ידה, והיא
אינה יודעת אם בעלה שלחו לה, או שליח קבלה שלה, או
שלוחו שלבעלה הרי זו מגרשת, כמו שבארנו. בא הבעל
וערער שלא כתבו, או שהוא גט בטל יתקיים בחותמיו, שהרי
עדים מעידים שהגט שנתנו לה יצא מתחת ידי שלוחה שידו
פידה, ואף על פי שהיא אינה יודעת, הרי העדים ידעו; ואם
לא נתקיים, אינה מגרשת.

יג. מי שהחזקה אשת איש, והלכה היא ובעלה, ושלוש בינו
לבינה ושלוש בעולם, ובאה ואמרה, מת בעלי נאמנת, ותנשא
או תתיבם: חזקה שאינה מקלקלת עצמה, ותאסר עצמה על
זה ועל זה, ותפסיד כתבתה מזה ומזה, ותוציא בניה ממזרים
בדבר העשוי להגלות לכל; ואי אפשר להכחיש, ולא לטען
טענה, שאם הוא חי, סופו לבוא או יודע שהוא חי.

יד. וכן אם בא עד אחד, והעיד לה שמת בעלה תנשא על פיו,
שהדבר עשוי להגלות; אפלו עבד, או אשה, או שפחה, ועד
מפי עד מפי עבד מפי שפחה מפי קרובין נאמנין לומר מת
פלוגי, ותנשא אשתו או תתיבם על פיהם.

טו. והכל נאמנים להעיד לה, עדות זו חוץ מחמש נשים
שחזקתן שונאות זו את זו, שאין מעידות זו לזו במיתת בעלה,
שמא יתכוננו לאסרה על בעלה, ועדין הוא קים; ואלו הן
חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה.

טז. אפלו גוי המסיח לפי תמו נאמן, ומשיאין על פיו כמו
שיתבאר; ואם נתפון להעיד, אינו נאמן. וכן הפסול בעברה
מן התורה אם בא להעיד לאשה שמת בעלה, אינו נאמן; ואם
היה מסיח לפי תמו, נאמן אין זה פחות מן הגוי. אבל פסול
מדבריהם, נאמן לעדות אשה.

יז. בא עד אחד והעיד שמת בעלה, והתירוה להנשא על פיו,

ואחר כך בא אחר והכחיש את הראשון ואמר, לא מת הרי זו לא תצא מהתרה, ותנשא: שעד אחד בעדות אשה, כשני עדים בשאר עדיות, ואין דבריו שלאחד, במקום שנים.

יח. באו שניהם כאחד, זה אומר מת, וזה אומר לא מת, אשה אומרת מת, ואשה אומרת לא מת הרי זו לא תנשא; ואם נשאת, תצא מפני שהיא ספק. ואם נשאת לעד שהעיד לה, והיא אומרת בריא לי שמת הרי זו לא תצא; באו שנים ואמרו לא מת אף על פי שנשאת, תצא.

יט. במה דברים אמורים, בשהיה האחד שנשאת על פיו כמו השנים שבאו והכחישו אותו כגון שנשאת על פי איש, ובאו שנים ואמרו לא מת, או שנשאת על פי אשה או על פי עצמה, ובאו שתי נשים או שני פסולין שלדבריהן ואמרו לא מת. אבל עד כשר אומר, מת, ונשים רבות או פסולין אומרים, לא מת הרי זה כמחצה למחצה; ואם נשאת לאחד מעדיה, והיא אומרת ודאי מת הרי זו לא תצא. אשה אומרת מת, או היא שאמרה מת בעלי, ואחר כך בא עד כשר ואמר לא מת הרי זו לא תנשא; ואם נשאת, תצא.

כ. אשה אומרת לא מת, ושתי נשים אומרות מת הרי זו תנשא; וכן אם אמרו עשר נשים לא מת, ואחת עשרה אומרות מת הרי זו תנשא: שאין אומרין שנים כמאה, אלא בעדים כשרים; אבל בפסולין הולכין אחר הרב, בין להקל בין להחמיר.

כא. שני עדים אומרין מת, ושנים אומרין לא מת הרי זו לא תנשא; ואם נשאת, תצא מפני שהיא ספק. ואם נשאת לאחד מעדיה, והיא אומרת בריא לי שמת הרי זו לא תצא.

כב. מי שיש לו שתי נשים, ובאה אחת מהן ואמרה מת בעלי הרי זו תנשא על פי עצמה, כמו שבארנו; וצרתה אסורה, שאין צרה מעידה לחברתה. ואפלו נשאת זו תחלה, אין אומרין אלו לא מת בעלה לא היתה אוסרת עצמה עליו שפא משנאתה בצרתה, רוצה היא שיאסרו שתיהן עליו.

כג. זאת אומרת מת בעלי, וצרתה מכחשת אותה ואומרת לה לא מת הרי זו תנשא: כשם שאינה מעידה לה להתירה, כך לא תעיד לה לאסרה. זו אומרת מת, וצרתה אומרת נהרג הואיל ושתיהן אומרות שאינו קים, הרי אלו ינשאו.